

**Stanice zájmových činností při Zoo Brno a stanici zájmových činností,
příspěvková organizace**

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM STANICE ZÁJMOVÝCH ČINNOSTÍ

Pracoviště: Hlídka 209/4, 602 00 Brno – město

Obsah školního vzdělávacího programu

1) Identifikační údaje	3
2) Vymezení pojmů	4
3) Charakteristika zařízení	7
4) Cíle vzdělávání	8
4.1 Poslání	8
4.2 Vize 2019	9
4.3 Klíčové kompetence	9
4.4 Dokumenty, z kterých ŠVP vychází	10
4.5 Konkrétní cíle vzdělávání	11
5) Formy vzdělávání	12
5.1 Jednodenní ekologické výukové programy	12
5.2 Školní ekologické projekty	12
5.3 Osvětové akce pro veřejnost	13
5.4 Mimoškolní výchova	13
5.5 Edukační činnost mateřského centra	13
5.6 Výuka pro studenty učitelských oborů	13
5.7 Další vzdělávání pedagogických pracovníků	13
6) Obsah vzdělávání	14
7) Přijímání uchazečů	15
8) Podmínky pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami	16
9) Materiální podmínky	17
10) Personální podmínky	17
11) Ekonomické podmínky	19
12) Podmínky BOZP a ochrany zdraví	20
13) Zveřejnění ŠVP	20
14) Další zdroje	21

1) Identifikační údaje:

Název: Stanice zájmových činností při Zoo Brno a stanici zájmových činností, příspěvková organizace

Čestný název: Fakultní zařízení pedagogické fakulty Masarykovy univerzity

Sídlo: U zoologické zahrady 46, 635 00 Brno

Pracoviště: Středisko ekologické výchovy Hlídka, Hlídka 209/4, 602 00 Brno

Telefon: 727 971 450; 725 840 774

Web: www.sevhlidka.cz

IČO: 00101451

IZO: 181 076 977

Bankovní spojení: ČSOB Brno, 372604403/0300, 276139361/0300

Právní forma: příspěvková organizace města Brna, zřízena zakládací listinou ze dne 3. 9. 2013

Zápis v rejstříku: 27. 1. 2016 zapsána do rejstříku škol rozhodnutím MŠMT ČR o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení s účinností od 1. 9. 2016

Ředitel: MVDr. Martin Hovorka, Ph.D., email: hovorka@zoobrna.cz

Zřizovatel Stanice zájmových činností: Statutární město Brno, Dominikánské náměstí č. 1, 601 67 Brno, IČO: 44992785

2) Vymezení pojmů

Dítě: jedinec, který se účastní předškolního vzdělávání (předškolák)

Žák: jedinec, který se účastní vzdělávání na základní škole

Student: jedinec, který se účastní vzdělávání na střední škole

Student VŠ: jedinec, který se účastní bakalářského, magisterského nebo postgraduálního studia na VŠ

Účastník programu: dítě, žák, student, student VŠ, pedagogický pracovník, zákonný zástupce nezletilých účastníků a všechny další fyzické osoby, účastníci se zájmového vzdělávání

Pedagog: subjekt vzdělávání, který zajišťuje předávání poznatků žákům/studentům v procesu výuky. Spoluutváří edukační prostředí, organizuje a koordinuje činnosti žáků/studentů, řídí a hodnotí proces učení.

Výchova: záměrné, cílevědomé a systematické působení na rozvoj jedince s cílem dosáhnout pozitivních změn

Výchovně-vzdělávací proces (edukační proces): 1) výchova v užším slova smyslu – rozvoj postojů, potřeb, zájmů, chování → charakter, sociální chování; 2) vzdělávání – rozvoj vědomostí, dovedností, návyků, schopností → vzdělanost, vzdělání, kvalifikace

Vzdělávání: záměrné organizované osvojování poznatků, dovedností a postojů; proces směřující primárně k rozvoji jedincových a) vědomostí (představy, pojmy, názvy); b) dovedností, návyků (motorické, intelektuální); c) schopností (motorické, intelektuální).

Vzdělávací program: kurikulární dokument, který komplexně vymezuje koncepci, cíle a obsah vzdělávání pro určitý stupeň či druh školy. Má normativní charakter. Např. Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání aj.

Rámcový vzdělávací program: základní dokument pro školy v ČR na úrovni státu; je vypracován pro předškolní, základní a střední vzdělávání; vymezuje zásady tvorby a závazné naplně konkrétních ŠVP (např. v základním vzdělávání stanovuje na konci 5. a 9. ročníku závazné výstupy, kterých musí žáci dosáhnout).

Školní vzdělávací program (ŠVP) je základní dokument škol a školských zařízení v ČR na úrovni konkrétní školy/zařízení. Podle ŠVP se uskutečňuje vlastní vzdělávání na jednotlivých školách/zařízeních. Škola si jej utváří individuálně na základě zásad tvorby stanovených v rámcovém vzdělávacím programu.

Klíčové kompetence: vnitřně integrované způsobilosti, využitelné v životních situacích a syntetizující tři základní složky: **kognitivní** (vědomost, znalost, tj. racionální zvládnutí

problému), **senzomotorickou** (dovednost, schopnost něco udělat) a **afektivní** (postojovou, hodnotovou). Zahrnují **kompetence k učení**, **kompetence k řešení problémů**, **kompetence komunikativní**, **kompetence sociální a personální**, **kompetence občanské**, **kompetence pracovní**.

Cíl výuky: očekávaný výsledek výuky. Je formulován jako pozorovatelný a kontrolovatelný výkon na úrovni znalostí (kognitivní doména – Bloomova taxonomie), na úrovni dovedností a schopností (psychomotorická doména – Daveova taxonomie) a na úrovni postojů (afektivní doména – Kratwohlova taxonomie).

Afektivní (axiologická) dimenze výukového cíle: hodnotová složka výukového cíle, tzv. výchovný cíl, sledující osobnostní, tj. morální, estetický, pracovní, sociální rozvoj žáka.

Autentické učení: skutečné učení; nikoli učení “o něčem”, ale učení se “něčemu” (např. chovat se podle pravidel, nikoliv je umět pouze vyjmenovat). Na začátku je vždy reálný úkol/problém, ke kterému žáci/studenti zaujmou osobní postoj/vztah a na konci vzniká produkt, nikoli pouze v podobě vědomosti, ale v podobě reálného výsledku/činu.

Konstruktivistické pojetí výuky: zdůrazňuje aktivní úlohu subjektu v poznávání světa, význam jeho vnitřních předpokladů v pedagogických a psychologických procesech, důležitost jeho interakce s prostředím a společností. Vychází z předpokladu, že žák/student buduje vlastní poznání na základě vlastních zkušeností a prekonceptů a konstruuje je v aktivních poznávacích činnostech pod vedením pedagoga.

Strategie vzdělávání: kombinace metod, forem, prostředků a podmínek, které učitel volí k dosažení výukového cíle.

Forma výuky: způsob vnější organizace výuky týkající se uspořádání prostředí a prostoru výuky. Rozlišujeme hromadnou, skupinovou a individuální formu výuky. Podle organizačních jednotek se výuka dělí na běžnou hodinu, blokovou výuku, projektovou výuku, vycházka atp.

Sebereflexe: specifická profesionální činnost, při níž pedagog provádí komplexní analýzu svého pedagogického výkonu s cílem jej zlepšit. Zahrnuje několik fází: popis a rozbor klíčových prvků, jejich hodnocení, způsoby vysvětlení, přijetí rozhodnutí a stanovení další strategie.

Ekologická/environmentální výchova¹: proces 1. poznávání životního prostředí, 2. utváření a rozvíjení hodnotících vztahů (postojů) včetně etického a estetického hodnocení, 3. rozvíjení šetrného a odpovědného jednání, tzn. osvojení si ekologicky příznivého životního stylu, aktivní účast na účinné péči o životní prostředí. Jako **průřezové téma** RVP tvoří organickou součást vzdělávacího kurikula na všech stupních škol. Cílem je výchova jedince s odpovědným vztahem k životnímu prostředí (se složkami přírodní, umělou/kulturní a sociální. Za stěžejní pokládáme adekvátní vystižení a pochopení **vztahů a souvislostí** mezi složkami životního prostředí (přírodní, kulturní či umělou, sociální), tzn. komplexní vyjádření **vzájemné podmíněnosti** živé a neživé přírody, organismů navzájem, vztahů lidské činnosti a jejich produktů a přírody, včetně **poznávání nechtěných důsledků** lidských přetvářecích činností, působících devastaci a ohrožení přirozených kvalit vody, vzduchu, půdy, flóry, fauny s následným ohrožením nejen lidského zdraví, ale i existence života na Zemi vůbec. Má integrační úlohu, neboť syntetizuje nejen cíle a úkoly výchovy v tradičních oblastech (mravní, estetické ap.), ale respektuje i priority v obsahu vzdělávání pro 21. století s akcentem na porozumění hodnotám, na chápání globálních problémů, na aktivní ovlivňování a ochranu zdraví, na praktické činnosti denního života, na dovednosti komunikace a kooperace a na výchovu samostatného myšlení a jednání. Tematické okruhy průřezových témat jsou jednotné a procházejí napříč vzdělávacími oblastmi, kde umožňují propojení vzdělávacích obsahů jednotlivých oborů. Tematické okruhy Environmentální výchovy - Ekosystémy, Základní podmínky života, Lidské aktivity a problémy životního prostředí a Vztah člověka k prostředí. **Vzdělávací obsah:** hlavní **prostředek** vzdělávání k naplňování vzdělávacích záměrů a dosahování vzdělávacích cílů; formulován obecně, rámcově v podobě „učiva“ a „očekávaných výstupů“. Je orientačně rozdělen do devíti **vzdělávacích oblastí**: Jazyk a jazyková komunikace. Matematika a její aplikace. Informační a komunikační technologie. Člověk a jeho svět. Člověk a společnost. Člověk a příroda. Umění a kultura. Člověk a zdraví. Člověk a svět práce.

¹ Vycházíme z toho, že cíle a obsahové zaměření **ekologické a environmentální výchovy** se nijak nevyklučují, liší se pouze a především v metodickém pojetí chápání jevů v přírodě a v jejich funkční interpretaci.

Výukový program je soubor aktivit v délce trvání alespoň dvou vyučovacích hodin, které doplňují a rozvíjejí kurikulum MŠ, ZŠ nebo SŠ především z hlediska přírodovědných věd a environmentální (ekologické) výchovy. Aktivity probíhají ve výukovém sále a v areálu zoo.

3. Charakteristika zařízení:

Zoologická zahrada města Brna se od svého založení, tedy od roku 1953, plně věnuje vzdělávání a osvětě dětí, žáků i dospělých návštěvníků. Dlouholetou tradici mají zookroužky i různé akce a soutěže pro veřejnost. Pro žáky základních a středních škol pracovníci připravují výukové programy na různá zoologická či ekologická témata. Poslední dobou vzrůstá potřeba vzdělávání lidí zejména v oblasti environmentálního vzdělávání. To do našich akcí i výukových programů stále více začleňujeme a plníme tak cíle nejenom rámcových vzdělávacích programů, ale také strategie EAZA (Evropské asociace zoo a akvárií) a WAZA (Světové asociace zoo a akvárií), které vzdělávání návštěvníků zoo považují za stěžejní úkol. Vždyť ročně zoologické zahrady světa navštíví 700 miliónů lidí! Zoologická zahrada se také zapojila do projektu Zoo Liberec a jejího týmu Střediska ekologické výchovy DIVIZNA – vzdělávání zoopedagogů. Tento projekt má přispět k rozvoji environmentální výchovy v zoologických zahradách. Od roku 2014 je Zoo Brno členem Sdružení středisek ekologické výchovy Pavučina.

Stanice zájmových činností realizuje vzdělávací činnosti na dvou pracovištích:

Pracoviště Zoologická zahrada, U zoologické zahrady 46, 635 00 Brno

Pracoviště Zoo Brno se zaměřuje kromě dopoledních výukových programů pro žáky základních škol a studenty středních škol i na odpolední zájmovou činnost pro děti. Zabývá se také letní táborem a přípravou osvětových akcí pro veřejnost. Pro výuku v zoo využíváme areál zoologické zahrady, klubovnu či vzdělávací sál správní budovy. Výuku v zoo zajišťují 4 pedagogičtí pracovníci.

Pracoviště Hlídka, Hlídka 209/4, 602 00 Brno

SEV Hlídka se zaměřuje především na ekologickou výchovu nejmenších dětí s jejich rodiči, dětí v předškolním věku a na prvním stupni základních škol. Dále se středisko orientuje na mimoškolní ekologickou výchovu a pořádá různé osvětové akce pro veřejnost. Činnost SEV

Hlídka také přispívá k obohacení a zpestření kulturního dění v Brně. Výuka na SEV Hlídka je realizována v mateřském centru, expozičním sále, hlavní učebně a v cvičebně. V letních měsících může být výuka rozšířena o venkovní prostor – zahradu. Provoz a výuku zajišťuje celkem 6 pracovníků, z nichž je 5 pedagogů.

4. Cíle vzdělávání:

Cílem Střediska ekologické výchovy Hlídka je vytvořit nabídku vzdělávacích aktivit pro děti předškolního věku, rodiče s malými dětmi a zájemce z řad veřejnosti. Docílit prostřednictvím níže uvedených vzdělávacích aktivit, propojení environmentální výchovy s výchovou regionální a utvářet historické vědomí u dětí od útlého věku.

Jedná se o tyto vzdělávací aktivity:

- jednodenní výukové programy zaměřené na veřejnou zeleň a ekologii města
- školní programy ekologicko – historické
- edukační činnosti mateřského centra
- osvětové akce pro veřejnost
- ekologické kluby, víkendy
- prázdninovou činnost – příměstské tábory
- vzdělávací kurzy pro studenty oboru učitelství pro MŠ a učitelství I. stupně ZŠ
- další vzdělávání pedagogických pracovníků

4.1 Poslání

Posláním Střediska ekologické výchovy Hlídka je:

- vybudování centra, které je uzpůsobeno především pro výukové programy nabízené mateřským školám, v menší míře pak i třídám prvního stupně základních škol
- vybudování centra, ve které je realizována ekologická výchova pro tělesně postižené děti
- vybudování centra, ve kterém je propojována ekologická výchova s projekty dalších veřejných organizací (Veřejná zeleň, Otevřená zahrada atd.)

4.2 Vize 2019

Environmentální výchova je realizována na základě zodpovědně zpracovaného školního vzdělávacího programu, který je pravidelně vyhodnocován a aktualizován. Kvalita výchovného působení je zabezpečována profesionály, kteří mají odborné a pedagogické vzdělání. Pro zdárné plnění cílů vzdělávání a výchovy hledáme cesty k prohloubení spolupráce se školami, školkami a dalšími institucemi. Reflektujeme proměnu podmínek života současného dítěte/žáka a respektuje jejich věkové a individuální zvláštnosti při seznamování se světem přírody a kultury, jež je integrální součástí přípravy jedince pro život v 21. století. S ohledem na stálý růst informací bude věnována pozornost jejich předávání ve vzájemné propojenosti s akcentem na upotřebitelnost v životě. Vědomosti chápeme jako prostředek rozvoje osobnosti žáka.

K prezentaci činnosti slouží webové stránky SEV Hlídka, webové stránky Zoo Brno, časopis Zooreport, výroční zpráva zoo a další. Do budoucna plánujeme zejména prohloubení spolupráce s dalšími organizacemi a školami. Obohacení spolupráce vidíme zejména v oblasti hodnocení zpětné vazby vzdělávací práce a osvěty v zoo.

4.3 Klíčové kompetence

SEV Hlídka přispívá svými vzdělávacími aktivitami k rozvíjení klíčových kompetencí u dětí a žáků. Utváření a rozvoj kompetencí k učení, k řešení problémů, komunikativních, personálních, sociálních a občanských zabezpečuje směřování k smysluplnému a efektivnímu používání získaných poznatků a dovedností v každodenním životě, k podpoře vnímavosti a citlivosti k životnímu prostředí, tolerance, k přijetí zodpovědnosti za sebe, za druhé, za životní prostředí, k péči o zdraví. Při všech činnostech je věnována pozornost tomu, aby se děti a žáci učili vyjádřit a zdůvodnit svoje názory, respektovat názory a postoje ostatních, účinně komunikovat se svým okolím, spolupracovat, hledat, objevovat. Vedle získaných znalostí a dovedností plánovat a organizovat svou práci, zhodnotit výsledky své práce a přijmout hodnocení od ostatních. Naše edukační působení tak může ovlivnit profesní orientaci zúčastněných. S ohledem na specifické zaměření našeho vzdělávacího zařízení uvádíme příklady přínosu vzdělávacích programů pro rozvoj **klíčových kompetencí**. Podpora rozvoje **kompetence k učení** spočívá v tom, že vedeme děti/žáky k soustředěné práci, propojování znalostí ze školy/školky s novými poznatky, k odlišování podstatného od méně podstatného, k vnímání souvislostí mezi jednotlivými jevy a ději, k rozhodování, porovnávání fakt a jejich interpretaci, vyhledávání informací. Podporujeme tvořivé myšlení a práci s informačními

zdroji. Používáme různé formy a metody práce, organizujeme soutěže, terénní výuku či workshopy. **Kompetence k řešení problémů** je rozvíjena zařazováním problémových úkolů (nejlépe z praktického života), projektů, kooperativního učení, kdy účastník zjišťuje potřebné informace, které analyzuje a důsledně aplikuje. Nabízíme přístup k různým zdrojům informací. Vyhledávání, třídění a analýza informací, prezentace názorů, naslouchání ostatním a adekvátní reakce na projevy jiných, dovednost ptát se, hodnotit, přijetí konstruktivní kritiky apod. přispívá k rozvoji **kompetence komunikativní**. Tím, že sledujeme dodržování společenských pravidel, aktivní spolupráci, asertivní jednání, zdravé vztahy mezi žáky a pedagogickými pracovníky přispíváme k rozvoji **kompetence sociální a personální**. Přínos k rozvoji **kompetence občanské** spatřujeme v tom, že vedeme žáky k ochraně kulturních a přírodních památek, k péči o životní prostředí, k dodržování práv a povinností, k odmítání násilí a projevům empatického chování. Při vzdělávacích aktivitách účastníci provádějí přiměřené pracovní činnosti s materiálem, zvládají dovednosti a návyky při činnostech s materiálem, jsou vedeni k pořádku a hospodárnosti, k prevenci vandalismu, ochraně hmotných, společenských, kulturních hodnot, což přispívá k rozvoji **kompetence pracovní**.

4.4. Dokumenty a právní předpisy, ze kterých ŠVP vychází

- Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovních a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o pedagogických pracovních)
- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním a vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) a č. 6/2005 Sb.
- Zákon č. 123/98 Sb., o právu na informace o životním prostředí, ve znění zákonů č. 132/2000 Sb. § 13 odst. 4: MŠMT a) zodpovídá o zařazení environmentální výchovy ve smyslu udržitelného rozvoje do základních pedagogických dokumentů a b) podporuje další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti ochrany životního prostředí a udržitelného rozvoje.
- Standard pro další vzdělávání pedagogických pracovníků v environmentálním vzdělávání, výchově a osvětě (EVVO) z 30. 9.2005 (vyhláška MŠMT č. 317/2005 Sb.)
- Vyhláška č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků
- Vyhláška 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními potřebami a dětí, žáků a studentů nadaných
- Vyhláška č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání

- Vyhláška č. 410/2005 Sb., o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých
- Metodika pro podporu tvorby ŠVP ve školských zařízeních pro zájmové vzdělávání
- Koncepce environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty Jihomoravského kraje a Akční plán, Koncepce EVVO JMK na léta 2006-2010
- Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání
- Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání
- Environmentální výchova – doporučené očekávané výstupy pro základní vzdělávání

4.5. Konkrétní cíle vzdělávání

Konkrétním vzdělávacím cílem je přispívat k realizaci obsahu vzdělávacích oblastí dle rámcových vzdělávacích programů. Zejména jde o vzdělávací oblast Člověk a příroda, Člověk a společnost a Člověk a zdraví v základním vzdělávání, vzdělávací oblast Člověk a jeho svět ve vzdělávání MŠ. Při sestavování výchovně vzdělávacích cílů vycházíme z rámcových vzdělávacích programů jednotlivých typů škol, zejména pak z očekávaných výstupů pro vzdělávací oblasti, které souvisejí s náplní našeho zařízení.

V oblasti kognitivní se zaměřujeme na osvojování poznatků o jevech, zákonitostech a vztazích v přírodě a o postavení člověka v ní. Zvláštní pozornost věnujeme vlivu lidských činností/kultury na přírodu a rozlišování toho, co životnímu prostředí prospívá a co ho poškozuje. Klíčovým záměrem je motivace k pobytu v přírodě, pozorování jevů a dějů v ní, včetně adekvátního experimentování.

V oblasti afektivní se orientujeme především na rozvoj smyslového vnímání přírody, které jedinec uplatňuje (jako výstupy) nejen při jejím poznávání, ale i při různých činnostech (hudebních, výtvarných a pohybových). Vedeme k citlivému vnímání dění v životním prostředí a rozpoznávání prvků přírodních a kulturních. Podporujeme přímý kontakt s přírodou, která má pozitivní vliv na člověka, a přiměřenou empatii k živočichům a rostlinám.

V rovině praktické/psychomotorické vedeme k šetrnému chování v přírodním prostředí a aktivnímu podílu na péči o životní prostředí.

Evaluace výchovně-vzdělávacích cílů a výstupů:

- výstava prací a činností dětí v prostorách SEV Hlídka

- fotodokumentace z činnosti
- rozhovory, diskuse se zaměřením na sebereflexi účastníků
- pozorování činností
- vyhodnocení dosažených výsledků
- sdílení na poradách + opatření k nápravě
- ankety rodičům, učitelům

Evaluace jednotlivých činností probíhá většinou vedením rozhovorů a diskusemi bezprostředně po akci. Pedagogové provádějí písemnou evaluaci záznamem do Knihy vzdělávacích programů, z hlediska naplňování výchovně – vzdělávacích cílů i organizačního zajištění. Evaluace tematických dnů, krátkodobých environmentálních projektů, odpoledních aktivit pro rodiče s dětmi, kulturních představení, exkurzí, výstav a podobných akcí jsou prováděny na periodických poradách.

5. Formy vzdělávání:

Vzdělávání ve Středisku ekologické výchovy se uskutečňuje těmito formami: vzdělávací a zájmovou činností, táborem činností, osvětovou činností a příležitostnou výchovou. Způsoby realizace uvedených forem vzdělávání jsou následující:

Frekvence a počty účastníků jsou uvedeny v příloze č. 1

5.1 Jednodenní ekologické výukové programy (EVP)

Ekologický výukový program je výchovně vzdělávací lekce, jejímž smyslem je obohatit vzdělávání MŠ a ZŠ (1. stupně) o ekologický rozměr. Společným cílem EVP je zřetelný důraz na ekologické myšlení a jednání, na nekonzumní hodnotové orientace a na spoluzodpovědnost člověka na stav životního prostředí.

5.2 Školní ekologické projekty (ŠEP)

Školní ekologické projekty jsou krátkodobé či dlouhodobé programy připravené pro školy či školní kolektivy. Školy dostávají námět, pracovní a metodické materiály a školní kolektivy pak pod vedením učitelů zpracovávají práci, která je posléze vyhodnocena a prezentována na společných setkáních škol.

5.3 Osvětové akce pro veřejnost

Pro nejširší veřejnost budou pořádány tematicky zaměřené akce. V případě SEV Hlídka se očekává propojení historie a problematiky životního prostředí.

5.4 Mimoškolní výchova

Mimoškolní výchovou se rozumí organizace zájmových útvarů – kroužků, klubů (setkávání s menší frekvencí než 1x za 14 dní), víkendové akce pro rodiče s dětmi a dále letní činnosti formou táborů.

5.5 Edukační činnost mateřského centra

Tato vzdělávací aktivita bude zaměřena na práci s nejmenšími dětmi. Programy budou připravovány v závislosti na aktuální environmentální problematiku v závislosti na ročním období či zvoleném ekologickém tématu.

5.6 Výuka pro studenty učitelských oborů učitelství pro MŠ a pro učitelství I. stupně ZŠ

SEV Hlídka bude ideálním pracovištěm pro stáže a praktická cvičení vysokoškolských studentů, kteří se připravují na práci pedagogů mateřských škol. Kromě stáží, exkurzí bude Hlídka také zapojena do výuky některých předmětů, pedagogové budou konzultanty ročníkových, bakalářských či diplomových prací.

Cílová skupina: Studenti pedagogických ale i nepedagogických vysokých škol. Jedná se o tzv. povinně volitelný předmět.

Frekvence: 8x ročně ve čtyř hodinových blocích

Odborná témata:

- Metodika výukových programů MŠ
- Metodika výukových programů ZŠ (1. stupeň)
- Environmentální management
- Zdravý životní styl
- Fair Trade

5.7 Další vzdělávání pedagogických pracovníků

Podobně jako pro vzdělávání pedagogických pracovníků bude Hlídka i pracovištěm pro další vzdělávání pedagogických pracovníků (DVPP). Pro ně bude nabízet jednak semináře a jednak konzultace při implementaci environmentálních témat do výuky.

Cílová skupina: pedagogové mateřských škol, vychovatelé školních družin, pedagogové I. stupně ZŠ i pedagogové volného času.

6. Obsah vzdělávání

Obsah vzdělávání má 3 složky:

a) Vědomosti

Fakta - zachycují jevy popisem jejich podoby, vlastností, počtu, místa, pohybu apod. Jsou získávána pozorováním, experimentem, dotazováním a rozborem produktu činností. Fakta dávají konkrétní obsah pojmům.

Pojmy - nám umožňují uvažovat o množství jednotlivých dílčích fakt najednou, zobecňovat důležité, rozpoznat podobnost něčeho, co už známe apod. Každý pojem si žák musí vytvořit vlastním myšlením. Nedostatky ve struktuře pojmů jsou jednou z hlavních příčin neprospěchu žáků.

Generalizace – řadí se sem zejména zákony, principy, teorie. Typem vědomostí, jež označujeme jako principy (zákony, zákonitosti, zobecnění, generalizace), nám umožňují předvídat, odhadnout předem výsledek děje či našeho jednání.

b) Dovednosti

- dovednosti pracovní
- dovednosti sociální komunikace a jednání
- dovednosti pohybové a zdravotní
- dovednosti poznávací

c) Hodnotovou orientaci žáka, jeho zájmy, přesvědčení, postoje

Hodnoty jsou chápány jako odraz významu skutečnosti pro člověka. Vyjadřují tedy vztah člověka ke společnosti, k přírodě a k sobě. Zahrnují i normy chování, motivaci a hodnotovou orientaci člověka či sebehodnocení, svědomí. Vlastnosti jsou spjaty s výše uvedenými složkami učiva. Vlastnosti jsou výstupy učení, jež se zafixovaly v průběhu učení. Jsou to např. píle, vytrvalost, sociabilita, přesvědčení, postoj, hodnotová orientace a další.

7. Přijímání uchazečů, průběh a ukončení vzdělávání

Ekologické výukové programy (EVP)

Nabídka EVP je prostřednictvím informační brožury rozesílána na MŠ a ZŠ v Jihomoravském kraji a současně je umístěna na webových stránkách. Pedagogové škol objednávají výukové programy prostřednictvím emailu či telefonicky. Účastnický poplatek je uhrazen, před zahájením programu podle skutečného počtu účastníků, hotově. Výukový program trvá obvykle v případě MŠ dvě vyučovací hodiny a v případě I. stupně ZŠ vyučovací hodiny tři. Na závěr provede pedagog opakování a shrnutí probíraného tématu a tím je považován EVP za ukončený.

Školní ekologické projekty (ŠEP)

Pro školní rok 2016/2017 je vypsán školní ekologický projekt „U nás doma“. Jedná se o projekt určený dětem MŠ a 1. stupně ZŠ. Pomocí her, tvořivých činností a dalších aktivit se děti seznámí s problematikou nakládání s odpady a jejich recyklace, zdravé výživy a životního stylu a šetrného chování k přírodě v každodenním životě při provozu domácnosti. Zapojení dětí do projektu je prostřednictvím pedagoga, který je přihlásí emailem nebo telefonicky. Stanovený poplatek za projekt (120,- na žáka) uhradí pedagog hotově při přihlášení dětí do projektu. Celoroční projekt obnáší tři dvouhodinové lekce ve škole pod vedením lektora SEV Hlídka (1 krát za čtvrtletí). Po skončení každé z lekcí předá lektor učitelé materiály pro vlastní plnění následných úkolů. V červnu se uskuteční vyhodnocení a slavnostní závěrečné setkání účastníků projektu na SEV Hlídka.

Mimoškolní výchova

Zájmové kroužky – nabídka zájmových kroužků je na začátku školního roku umístěna na webových stránkách zoologické zahrady a střediska ekologické výchovy. Zájemci o členství v kroužku se přihlašují telefonicky. Následně jsou pak prostřednictvím přihlášky přijati na období celého školního roku. Poplatek je uhrazen pololetně tj. do konce měsíce října a do konce měsíce února. Schůzky, které obvykle trvají 1,5 – 2 hod., se konají každý týden nebo v jiném intervalu. Členství v kroužku je ukončeno s koncem školního roku a poslední schůzkou kroužku.

Prázdninová činnost – nabídka turnusů příměstských táborů je v prvním pololetí kalendářního roku umístěna na webových stránkách zoologické zahrady a střediska ekologické výchovy. Zájemce o účast se přihlašuje telefonicky. Následně jsou pak přijati prostřednictvím přihlášky

a další dokumentace do zvoleného turnusu. Poplatek musí být uhrazen měsíc před nástupem dítěte. Příměstské tábory trvají vždy 5 dnů. Účast na táboře je ukončena v poslední den tábora předáním dítěte zákonnému zástupci.

Edukační činnost mateřského centra

Cílovou skupinu mateřského centra tvoří převážně rodiče s nejmenšími dětmi. speciální edukační lekce, které jsou metodicky upravené tak, aby byly pochopitelné i pro takto malé děti. program se skládá zejména z praktických a tvořivých činností, her, pokusů, zkoumání a pozorování přírody. Děti tak mohou uplatnit svoji kreativitu, fantazii, rozvíjet své smyslové vnímání a schopnost přemýšlet v širších souvislostech.

Program v mateřském centru trvá dvě vyučovací hodiny, poplatek je uhrazen před vlastním zahájením programu.

8. Podmínky pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami

SEV Hlídku vytváří podmínky pro vzdělávání žáků se specifickými poruchami učení a s poruchami pozornosti (syndrom ADHD) i s jiným zdravotním postižením. Tyto děti a žáci se zapojují do všech činností a aktivit pod dohledem svého asistenta pedagoga. Máme zkušenosti se vzděláváním těchto dětí a žáků, kterým bývá podle potřeby nabídnuta individuální výuka.

Volíme odpovídající metody a formy práce, při koncipování výukových programů bereme na zřetel účast těchto žáků.

SEV Hlídku je bezbariérová a umožňuje tak integrovat i tělesně postižené děti. Při jejich vzdělávání uplatňujeme kombinace speciálně pedagogických postupů a alternativních metod.

SEV Hlídku poskytuje vzdělávání nejen dětem a žákům ze sociálně znevýhodněného prostředí, ale i žákům mimořádně nadaným. Mezi žáky sociálně znevýhodněné patří děti z různých menšin žijících u nás, děti azylantů, děti pocházející z rodin s nízkým sociálně kulturním postavením a děti ohrožené sociálně patologickými jevy. Všem těmto žákům bude nezbytné věnovat specifickou péči v rozsahu, který budou potřebovat. Pro žáky mimořádně nadané a žáky se zvýšeným zájmem o vzdělávání vytváříme vhodné podmínky formou pestré škály zájmových kroužků a vyhlašování soutěží či projektů. Důležitou součástí naší pedagogické práce je včasné podchycení talentu a zájmu žáků a navázání spolupráce se zákonnými zástupci a jejich získání pro podporu rozvoje talentu. V oblasti soutěží je pak významná spolupráce se školami, aby vlastní talent mohli rozvíjet i v dalším období svého vzdělávání.

Usilujeme o to, aby učení bylo pro žáky zajímavé, dynamické a dobrodružné.

9. Materiální podmínky

Celý objekt je po celkové rekonstrukci, která byla financována z Operačního programu Životní prostředí (Prioritní osa 7 – Rozvoj infrastruktury pro environmentální vzdělávání, poradenství a osvětu). K dispozici je multifunkční sál pro výuku a přednáškovou činnost, prostory mateřského centra a dvě učebny. Všechny prostory jsou využitelné pro výuku, přednášky, promítání, výstavy, diskuze na aktuální téma, workshopy apod. Součástí objektu je i informační centrum, kde bude možnost informovat se o aktuálním programu střediska, shlédnout tematické expozice prací dětí, zdarma nabízené brožury, letáky. K dispozici jsou pro vzdělávací aktivity i prostory přilehlé zahrady a rozsáhlého parku na kopci Špilberk, jehož je objekt součástí.

➤ Vybavení multifunkčního sálu

Maximální kapacita sálu je 20 míst. Je vybavený kovovými židlemi s dřevěnými sedáky a audiovizuální prezentační technikou.

➤ Vybavení mateřského centra

Maximální kapacita centra je 20 míst. Vybavené je školkovými dřevěnými stolky se židličkami, skříněmi a policemi na uložení potřebných didaktických pomůcek a materiálů. Tento prostor má přímé spojení s venkovními prostory - zahrada, přímá návaznost na park v okolí Špilberku.

➤ Vybavení dvou učeben

Maximální kapacita obou učeben je 38 míst. Vybavené jsou židlemi, lavicemi, audiovizuální technikou a katedrou pro pedagoga.

10. Personální podmínky

SEV Hlídka jako pracoviště Stanice zájmových činností při Zoo Brno zařazené do sítě škol a školských zařízení zajišťuje výuku plně kvalifikovanými pedagogickými pracovníky. Pedagogové SEV Hlídka jsou zařazeni na pracovních pozicích pedagog volného času. Předpoklady pro výkon činnosti pedagogů volného času a jejich další vzdělávání upravuje

zákon číslo 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších změn.

Celkem se na provozu střediska podílí kromě 4 pedagogických pracovníků i jeden osvětový pracovník a 1 provozní zaměstnanec. Celkem tedy činnost střediska zajišťuje 6 pracovníků. Pedagogové i ostatní pracovníci jsou podřízeni vedoucímu pracoviště, vedoucí pracoviště je podřízen vedoucímu vzdělávacího úseku Zoo Brno, který je podřízen řediteli Stanice zájmových činností.

Pedagog volného času

Konkrétní náplň práce je stanovena v osobní dokumentaci každého pedagoga. Tato činnost zahrnuje:

- Komplexní pedagogickou, primárně diagnostickou a preventivní činnost v oblasti zájmového vzdělávání včetně prevence sociálně patologických jevů a prevence bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků, mládeže nebo pedagogických pracovníků a dalších dospělých zájemců
- Tvorbu programů, poskytování metodické a konzultační činnosti a specializované odborné pomoci subjektům působícím v oblasti zájmového vzdělávání a volného času
- Výchovnou a vzdělávací činnost zaměřenou na oblast zájmového vzdělávání dětí, žáků, mládeže nebo pedagogických pracovníků a dalších dospělých zájemců s odborným zaměřením na jejich celkový i specifický rozvoj
- Provádění informační a konzultační činnosti a odborné pomoci v oblasti zájmového vzdělávání pro školy, školská zařízení, občanská sdružení a další zájemce. Organizace soutěží, soustředění, pobytů a táborové činnosti pro děti, žáky, studenty, mládež a další zájemce.
- Vytváření a prezentace odborných výukových programů pro návštěvníky a dále pak pro potřeby škol a školských zařízení
- Doprovázení skupin návštěvníků, poskytnutí základních informací pro návštěvníky
- Příprava a organizování vzdělávacích akcí pro veřejnost, dále pak akcí převážně zaměřených pro potřeby formálního vzdělávání (pro I. stupeň základních škol)

Ve výběrových řízeních jsou preferováni uchazeči, kteří:

- Jsou absolventi VŠ studijního programu učitelství pro MŠ a ZŠ nebo přírodovědeckého, zoologického, biologického či environmentálního oboru s doplněnou pedagogickou kvalifikací
- Mají zkušenosti s prací s dětmi v oblasti EVVO
- Ovládají PC a zvládají administrativní úkoly

Pedagogickým pracovníkům SEV Hlídka nabízí:

- Zajímavou práci v netradičním zařízení zaměřeném na ekologickou výchovu
- Platové zařazení dle platných směrnic pro pedagogy
- 40 dnů dovolené
- Osobní příplatky a odměny
- Možnost seberealizace a dalšího vzdělávání
- Příspěvky na stravování

11. Ekonomické podmínky

SEV Hlídka jako součást Stanice zájmových činností při Zoo Brno je příspěvkovou organizací financovanou z několika zdrojů:

- Příspěvek zřizovatele (Statutární město Brno)
- Rozpočet Jihomoravského kraje
- Vlastní zdroje z hlavní činnosti

Na financování SEV Hlídka se podílí Statutární město Brno. Z rozpočtu Jihomoravského kraje získává Stanice zájmových činností prostředky na platy 2,5 pracovníků, včetně odvodů na zdravotní a sociální pojištění a část provozních nákladů. Z vlastních příjmů tvoří zdroje tržby za výukové programy, táborem činnost, činnost mateřského centra a kroužků.

Ekonomický rozbor nákladů a výdajů uvádí za kalendářní rok výroční zpráva Zoo Brno.

12. Podmínky BOZP a ochrany zdraví

Činnost Střediska ekologické výchovy z hlediska BOZP a PO zajišťuje externí pracovník bezpečnosti práce a ochrany zdraví, který pravidelně provádí kontrolní činnost – vyhledává, zajišťuje a vyhodnocuje možná rizika a zajišťuje proškolení pracovníků. Každý zaměstnanec je proškolen vstupním školením a dalšími periodickými školeními. V případě vedoucích pracovníků pak odborným školením v první pomoci, aktualizaci předpisů a v dodržování podmínek a zásad BOZP a PO. O každém proškolení pracovníků jsou vedeny záznamy.

Zaměstnanci se podrobují nejen školení BOZP a PO, ale také vstupní lékařské prohlídce a následně zdravotním pravidelným prohlídkám u závodního lékaře. Případné úrazy jsou evidovány v knize úrazů.

Pracoviště SEV Hlídka je řízeno vnitřním provozním řádem a směrnicemi BOZP a PO. Je vybaveno hasicími přístroji a lékárníčkami.

V celém areálu SEV Hlídka platí přísný zákaz kouření, používání otevřeného ohně (není-li součástí aktivit za přítomnosti zástupce provozovatele), požívání alkoholických nápojů či jiných návykových látek a vstupování do areálu pod vlivem alkoholických nápojů nebo jiných návykových látek.

13. Zveřejnění ŠVP

Školní vzdělávací program Stanice zájmových činností, pracoviště SEV Hlídka je uveřejněn na webových stránkách zoologické zahrady a v prostorech SEV Hlídka a Zoo Brno. ŠVP je volně přístupný k nahlížení, je možné z něj pořizovat opisy a výpisy, nebo obdržet jeho kopii. ŠVP vypracovaly Ing. et Mgr. Bochníčková Lenka a Mgr. Galová Jana. Závěrečné korektury provedla Doc. PaedDr. Hana Horká, CSc. ŠVP vydal ředitel Stanice zájmových činností MVDr. Martin Hovorka, PhD.

ŠVP je vydáván na dobu neurčitou. Pravidelně 1x ročně bude prováděna revize.

V Brně dne 1. 9. 2016

14. Další zdroje:

- KRATOCHVÍLOVÁ J.; Tvorba školního vzdělávacího programu krok za krokem – s pedagogickým sborem, 2006.
- HORKÁ, H.: Ekologická dimenze výchovy a vzdělávání ve škole 21. století. Brno: PdF MU, 2005.
- HORKÁ, H.: Teorie a metodika ekologické výchovy. Brno: Paido, 1996.
- HORKÁ, H.: Výchova pro 21. století. Globální výchova v podmínkách české školy. 2. rozšířené a doplněné vydání. Brno: Paido, 2000.
- MÁCHAL, A.: Průvodce praktickou ekologickou výchovou. Brno: Rezekvítek a Lipka, 2000.
- MÁCHAL, A.: Špetka dobromysli (Kapitoly z praktické ekologické výchovy). Brno: Ekocentrum, 1996.
- RÁMCOVÝ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO ZÁKLADNÍ ŠKOLY. Praha: VÚP, 2004.
- ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM LIPKY, Brno: Lipka, 2015.
- STREJČKOVÁ, E.: Děti pro pěťihory. Praha: Zájmové sdružení Toulcův Dvůr, 1998.
- HORKÁ, H., FILOVÁ H., JANÍK, T., KRATOCHVÍLOVÁ, J.: Studie ze školní pedagogiky. Brno: MU, 2009. 180 s. Řada pedagogiky a psychologie.
- PRŮCHA, J., WALTEROVÁ, E., MAREŠ, J.: Pedagogický slovník. 4. vydání. Praha: Portál, 2003.

Příloha č. 1					
Provoz SEV Hlídky (roky)		První rok provozu SEV	Druhý rok provozu SEV	Třetí rok provozu SEV	Čtvrtý a pátý rok provozu SEV
Vzdělávací aktivita	Cílová skupina	počet akcí za 1rok/ počet účastníků / počet účastníků celkem	počet akcí za 1rok/ počet účastníků / počet účastníků celkem	počet akcí za 1rok/ počet účastníků / počet účastníků celkem	počet akcí za 1rok/ počet účastníků / počet účastníků celkem
Jednodenní výukové programy	žáci MŠ a I. stupně ZŠ	99 / 16 / 1584	118 / 16 / 1888	129 / 16 / 2064	129 / 16 / 2064
Školní ekologické projekty	žáci MŠ a I. stupně ZŠ	1 / 38 / 38	1 / 100 / 100	1 / 100 / 100	1 / 100 / 100
Osvětové akce pro veřejnost	veřejnost rodiny s dětmi návštěvníci	86 / 50 / 4300	103 / 50 / 5150	114 / 50 / 5700	114 / 50 / 5700
Ekologické víkendy, schůzky	žáci ZŠ rodiče s dětmi	85 / 5 / 425	96 / 5 / 480	106 / 5 / 530	106 / 5 / 530
Edukační činnost mateř. centra	rodiče s dětmi žáci MŠ a I. stupně ZŠ	55 / 6 / 330	70 / 6 / 420	81 / 6 / 486	81 / 6 / 486
Prázdninová činnost – příměstské tábory	žáci I. stupně ZŠ	2 / 10 / 20	5 / 10 / 50	5 / 10 / 50	5 / 10 / 50
Výuka pro studenty učitelských oborů	studenti vysokých škol	x	x	8 / 10 / 80	8 / 10 / 80
Další vzdělávání pedagogický pracovníků	pedagogové MŠ, I. stup. ZŠ, ŠD, volného času	x	x	x	5 / 10 / 50